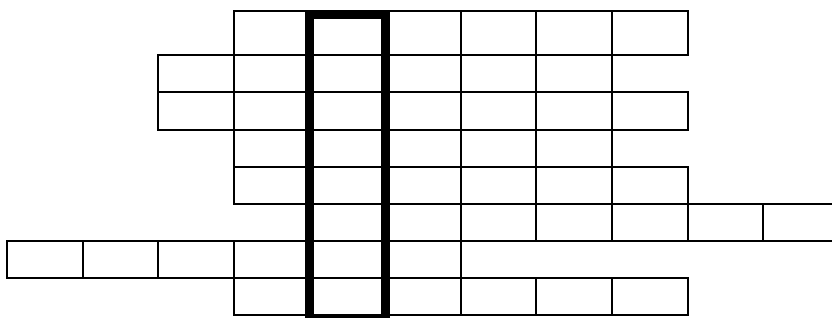

Zadání 1. kola Přírodovědné ligy 2022/2023: Od všeho trochu (autor: Josef Křeček)

Jak už bývá v úvodním kole Přírodovědné ligy zvykem, vstoupíme do nového ročníku kolem, v němž se prolínají všechny čtyři soutěžní obory: fyzika, chemie, biologie i zeměpis. Předkládám vám pět soutěžních úkolů, jejichž řešením si můžete vybojovat prvních 100 bodů a za pomoci rychlostní prémie třeba i něco navíc. Tak pojďme na to:

1. Doplnovačka (20 bodů)

1. Ostrov ve Velkých Sundách, který ve svém názvu obsahuje příjmení známého českého malíře, kreslíře a ilustrátora (křestním jménem Adolf, 1930 – 2016)
2. Minerál 1. stupně ve stupnici tvrdosti nerostů
3. Starobylý řád plazů, zahrnující pouze dva žijící druhy
4. Křestní jméno slavného rockového kytaristy, který je i uznávaným astrofyzikem (nedávno oslavil 75. narozeniny)
5. Největší ze států Evropské unie, které byly do roku 1989 členy sovětského bloku
6. Název nejjednodušší organické hydroxysloučeniny
7. Největší evropská šelma
8. Část jednoduchého stroje

Tajenka: místo, ve kterém se v roce 2003 zrodil nápad pořádat Přírodovědnou ligu

Za každý správně vyplněný výraz obdržíte 2 body, za správné znění tajenky 4 body.

2. Přesmyčky (20 bodů)

Přeházením pořadí písmen v následujících výrazech získáte názvy pěti fyzikálních veličin:

KRÁJENÝ BOK, LETCI

STOH UTA

POMĚRNÝ ROD

PLOT ETA

TIS VÍ STOV

Za každé správné řešení získáte 4 body, celkem tedy až 20 bodů.

3. Překlad I. – slovenština (20 bodů)

1. ledna 2023 uplyne 30 let od rozdělení Československa. Často se říká, že lidé narození v novém století v Česku už nerozumějí slovenštině. Ukažte, že to není tak úplně pravda a přeložte do češtiny následující slovenskou větu, obsahující několik výrazů z živočišné i rostlinné říše:

Maškrtný murár olovrantuje v pivnici korytnačkovú polievku, vyprázaného bociana so zemiakmi a morčacie prsia a namosúrený gazda mu ponúka čučoriedky a černice.

Za zcela správný překlad získáte 20 bodů, za každé chybně přeložené nebo nepřeložené slovo 4 body ztrácíte.

4. Překlad II. – chemické prvky (20 bodů)

V 19. století vymysleli čeští přírodovědci Jan Svatopluk Presl a Karel Slavoj Amerling řadu originálních českých názvů chemických prvků. Některé vydržely dodnes, jiné dnes působí už trochu kuriózně. Vaším úkolem je přeložit do současné češtiny následujících 10 názvů prvků.

BARVÍK

ĎASÍK

JAPÍK

SLADÍK

TEKUTÍK

KOSTÍK

SOLÍK

CHASONÍK

LADÍK

KALÍK

Za každý správně „přeložený“ prvek získáte 2 body, celkem tedy až 20 bodů.

5. Překlad III. – názvy zemí (20 bodů)

Podobný úkol jako předchozí, jen chemické prvky nahradíme státy. Uvedte, jak se deset následujících států, které se nám schovaly pod svými historickými názvy, jmenuje v současnosti. Za každý správně uvedený název opět získáte dva body:

HABEŠ

BARMA

RHODESIE

CEJLON

HORNÍ UHRY

FORMOSA

HELVÉCIE

HISPÁNIE

HIBERNIA

SÁBA

Za každý správný název země získáte 2 body, celkem tedy až 20 bodů.

A to je vše. Svá řešení zasílejte na adresu josef.krecek@gymnp.cz nejpozději do úterý 4.10. 2022.
Úspěšný vstup do nového ročníku Přírodovědné ligy vám přeje autor 1. kola

Josef Křeček

Start 1. kola: 21. 9. 2022

Konec kola: 4. 10. 2022

Maximální počet bodů za vyřešení úloh: 100

Maximální počet bodů za rychlostní prémii: 7

Celkový maximální bodový zisk za kolo: 107

Start 2. kola: 12. 10. 2022

Klíč k výpočtu rychlostní prémie podle pravidel Přírodovědné ligy:

Den odevzdání	Rychlostní prémie	Den odevzdání	Rychlostní prémie
St 21. 9.	7 %	St 28. 9.	3 %
Čt 22. 9.	7 %	Čt 29. 9.	3 %
Pá 23. 9.	6 %	Pá 30. 9.	2 %
So 24. 9.	5 %	So 1. 10.	1 %
Ne 25. 9.	5 %	Ne 2. 10.	1 %
Po 26. 9.	5 %	Po 3. 10.	1 %
Út 27. 9.	4 %	Út 4. 10.	0 %